

***Chlamydia trachomatis* ja *Neisseria gonorrhoeae*, nukleiinihappo (kval)**

Tutkimus	4816 1738	U –CtGcNhO -CtGcNhO	<i>Chlamydia trachomatis</i> ja <i>Neisseria gonorrhoeae</i> , nukleiinihappo (kval)
Asia	Uudet tutkimukset		
Johdanto	Geenimonistukseen perustuvalla menetelmällä voidaan osoittaa samasta näytteestä sekä <i>C. trachomatis</i> - että <i>N. gonorrhoeae</i> – ribosomaalinen RNA (rRNA).		
Perustelut	Klamydia (<i>C. trachomatis</i>) on yleinen sukupuolitaudin aiheuttaja ja sitä esiintyy huomattavasti enemmän kuin tippuria. Em. bakteerien aiheuttamissa infektioissa oireet ovat samankaltaiset. Käytettävä tutkimus soveltuu seulontatutkimukseksi. Oireisen tai epäillyn tippuri-infektion diagnostiikka perustuu kuitenkin bakteeriviljelyyn sekä antibioottiherkkysmääritykseen.		
Indikaatiot	<i>Chlamydia trachomatis</i> - ja <i>Neisseria gonorrhoeae</i> -infektiot kuten uretriitti, epididymiitti, konjunktiviitti, reaktiivinen artriitti, Reiterin tauti, servisiitti, endometriitti, salpingiitti, Bartholiniitti, perihepatiitti ja oireettomien kantajien seulonta.		
	HUOM! Mikäli kyseessä on oireinen <i>N. gonorrhoeae</i> -infektio tai sen epäily, suosittelemme ensisijaisesti <i>N. gonorrhoeae</i> -viljelytutkimusta.		
Näyteastia	Näytelaadusta riippuva. Katso näytteenotto-ohje		
Näyte	<i>Chlamydia trachomatis</i> - <i>Neisseria gonorrhoeae</i> -nukleiinihappotestillä voidaan tutkia ensivirtsanäytteitä, uretran, serviksin tai silmän sidekalvolta otettuja näytteitä. Myös muut näytteet (esim. nielunäyte, näyte rectumin limakalvolta, nivelneste) ovat mahdollisia.		

ENSIVIRTSANÄYTTEET (U -CtCcNh0, KL 4816): Potilaan tulee olla virtsaamatta 2 tuntia ennen näytteenottoa. Alapesua ei pidä tehdä. Ensimmäiset 20-30 ml virtsaa (= ensivirtsa) kerätään tehdaspuhtaaseen keräysastiaan, josta siirretään näyteputken mukana olevalla pipetillä noin 2 ml virtsaa ”Aptima Urine Specimen”-putkeen (keltainen putki). Putkessa kahden viivan väli, ”ikkuna”, on merkinä oikeasta tilavuudesta. Korkki suljetaan heti. Näyteputken ”ikkunaa” ei saa peittää tarralapulla. Näytteet säilytetään ja kuljetetaan +2° - +30°C:ssa laboratorioon. Virtsanäytteet säilyvät tutkimuskelpoisina huoneenlämmössä 30 päivää. Näytteet on kuitenkin varmintaa toimittaa laboratorioon mahdollisimman nopeasti testituloksen luotettavuuden takaamiseksi. Nukleiinihappo-osoitusta varten ei suositella virtsanäytteen pakastamista.

TIKKUNÄYTTEET (-CtGcNh0, KL 1738): Limakalvolta otetaan näyte käyttäen ”Aptima Unisex Swab Specimen Collection Kit”-näytteenottovälineitä välttämättä limaa, märkää ja eritteitä. Tarvittaessa nämä on syytä poistaa steriilillä pumpulitikulla (punainen suojuus) ennen varsinaista näytteenottoa (vihreä suojuus). Naisilla näyte otetaan endoserviksistä (kohdun kaulakanava) pyörittämällä näytteenottotikkua kohdun kaulakanavassa 10 - 30 s ajan. Näyte voidaan ottaa myös virtsaputkesta. Vaginaalisenkin näytteen tutkimisesta on lupaavia kokemuksia. Miehillä näyte otetaan virtsaputkesta. Potilaan pitäisi olla virtsaamatta vähintään 1 h ennen näytteenottoa. Tikku työnnetään virtsaputken 2-4 cm syvyyteen ja pyöritetään 2-

3 s ajan. Näytteenoton jälkeen tikku laitetaan ”Aptima Swab Specimen”-kuljetusputkeen. Tikku katkaistaan kuljetusputkeen, joka suljetaan heti korkilla. Näytteet säilytetään ja kuljetetaan +2° - +30°C:ssa laboratorioon. Tikkunäytteet säilyvät tutkimuskelpoisina huoneenlämmössä 60 päivää. Näytteet on kuitenkin varmintä toimittaa laboratorioon mahdollisimman nopeasti testituloksen luotettavuuden takaamiseksi.

Menetelmä	Ribosomaalisen RAN (rRNA) osoitus transskriptiovälitteisellä monistuksella, TMA (Transcription Mediated Amplification). Positiiviset tulokset varmistetaan toisella monistustestillä. Akkreditoitu menetelmä <i>Chlamydia trachomatis</i> -osoituksen osalta.	
Tekotiheys	Työpäivinä (ma-pe)	
Tulokset valmiina	4 vrk:n kuluttua näytteen saapumisesta laboratorioon. <i>Neisseria gonorrhoeae</i> -positiivinen tulos annetaan genitaalinäytteistä alustavana ja sen varmistus toisella menetelmällä vie 3-8 vrk lisää. Varmistuksen tulos ilmoitetaan lisävastauksena.	
Tulkinta	Positiivinen tulos on osoitus joko <i>Chlamydia trachomatis</i> - <i>Neisseria gonorrhoeae</i> - tai molempien samanaikaisesta infektiosta. Nukleiinihappotestit ovat herkempiä kuin viljelytutkimukset ja ne voivat olla positiivisia 1-3 viikkoa annetun antimikrobisen lääkehoidon jälkeen kun kumpikaan mikrobeista ei ole viljeltävissä. Oireisessa tai epäilyssä tippuri-infektiossa tulee pääsääntöisesti teettää myös <i>Neisseria gonorrhoeae</i> bakteeriviljely, jolloin saadaan selville myös bakteerin antibioottiherkkyys. <i>Neisseria gonorrhoeae</i> nukleiinihapon osoituksen spesifisyydestä nielu- ja rectumnäytteistä ei ole vielä kattavaa näyttöä, minkä vuoksi näistä näytteistä ei anneta positiivista tulosta ennen varmistustestin valmistumista.	
Näyteputket	Ensivirtsanäytteiden näyteputkia, tuotenumero 1040, ja tikkunäytteiden näyteputkia, tuotenumero 1041, voi tilata suoraan testin toimittajalta: Immuno Diagnostic Oy, sähköpostiosoite: marja.suokas@immunodiagnostic.fi tai puhelimitse Marja Suokas 03-615370. Näyteputket ovat ilmaisia HUSLAB/Virologian asiakkaille.	
Lähete	Virustutkimuslähete	
Tiedustelut	Virologian osasto, puh. (09) 191 26575	
Asiantuntijat	lääkäri Jukka Suni: jukka.suni@hus.fi puh. (09) 191 26347 / 040 8384012, lääkäri Ilkka Seppälä (gonokokki-infektio): ilkka.seppala@hus.fi puh. (09) 191 26394 / 040 8384011	
Allekirjoitukset	Jukka Suni osastonlääkäri Virologian osasto puh. (09) 191 26347	Ilkka Seppälä dosentti, osastonylilääkäri Immunologian osasto puh. 040 8384011
	Maija Lappalainen dosentti, osastonylilääkäri Virologian osasto puh. (09) 191 26772	Martti Vaara vastaava ylilääkäri, vastuualuejohtaja Kliinisen mikrobiologian vastuualue puh. (09) 471 75822
Jakelu	Laboratoriojakelu, HUS-piirin sairaaloiden laboratoriot, Helsingin terveystieteiden ylilääkärit, Hgin ja Vantaan perusterveydenhuollon ylilääkärit, Peijaksen sairaalan ylilääkärit, Jorvin sairaalan ylilääkärit, Jorvin sairaalan osastot, Porvoon ylilääkärit, HUSLABin intranet-sivut, HUSLABin Internet-sivut, Ulkopuoliset asiakkaat, HUS:n kliiniset toimialat	